

Zbierka
úloh
z finančnej gramotnosti

finančné informácie
domov a rodina
reklama a konkurenčný tlak
krádež identity
kreditná alebo debetná karta
prídavky
hrubý a čistý príjem
peniaze a transakcie
bankovky a mince
rôzne dávky
povinnosti
primerané opatrenia
politické zmeny
procesy
finančné znalosti
bankomaty
osobné finančné návyky
individuálny
akcie a rozhodnutia
výmena za tovar a slu by
podvody
spôsobu platieb
spotrebné položky
plat za hodinu
výmenné kurzy
know-how
typy príjmov
formy úveru
práva
úrok
riziko a zisk
ekonomická situácia
spoločenský
finančný kontext
dane a štátne dávky
dôchodok
výdavky a sporenie
výhody sporenia
investičné produkty
špecifické požiadavky jednotlivca a okolnosti
účinky zlučovania
finančné záležitosti
výhody investovania
Svet financií
výplata
rozpočet pravidelných výdavkov a úspor
finančné rozhodnutia ľudí
investičné a sporiace nástroje
úrokové sadzby, inflácia a úverové skóre
plánovanie a manažovanie financií
nevhody budovania ľudského kapitálu
vzdelávanie a práca

Zbierka úloh z finančnej gramotnosti

BRATISLAVA 2013

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Predhovor

D o rúk sa vám dostáva publikácia, ktorá vznikla ako súčasť riešenia aktivity „Výskum intervencie na zvýšenie štatistickej a finančnej gramotnosti slovenských žiakov na stupni ISCED 2“ národného projektu ESF „Hodnotenie kvality vzdelávania na ZŠ a SŠ v SR v kontexte prebiehajúcej obsahovej reformy vzdelávania,“ ktorý bol realizovaný Národným ústavom certifikovaných meraní vzdelávania v projektovom období 2010 – 2013.

Náš školský systém monitoruje výsledky vzdelávania slovenských žiakov v rámci medzinárodných výskumov a štúdií (ako člen OECD) a zároveň aj domácimi národnými meraniami ako sú napríklad Testovanie 5, Testovanie 9, Maturita. Všetky tieto merania sú podporované EÚ a to aj finančne.

Prostredníctvom zbierky úloh z finančnej gramotnosti je našou ambíciou ponúknuť vám súbor takých úloh pre žiakov, s ktorými sa učitelia i žiaci nemajú príležitosť bežne stretnúť. Pričom práve na úlohy s reálnym kontextom by sa mal na vyučovaní klásť najväčší dôraz.

Veríme, že zbierka testových úloh vám sprostredkuje pohľad do problematiky pomerne nového chápania hodnotenia výkonu žiaka, ktorý vychádza zo štúdií OECD PISA.

Programme for International Students Assessment (PISA) vychádza z dynamického

modelu celoživotného vzdelávania sa, podľa ktorého sú vedomosti a zručnosti nevyhnutné pre úspešnú adaptáciu na meniaci sa svet, pričom jedinec ich získava počas celého svojho života. Tým, že PISA testuje schopnosť mladých ľudí využiť svoje vedomosti a zručnosti v reálnych situáciách, poskytuje nový pohľad na výkon žiaka.

Iný pohľad na výkon žiaka si vyžiadal zmeny v znení úloh predkladaných žiakom na riešenie. Úlohy tohto typu vychádzajú z problému, s ktorým sa žiaci môžu stretnúť v bežnom živote. Každá z úloh má svoj názov, nasleduje podnet uvádzajúci žiakov do problematiky, ktorú budú riešiť. Za vstupnými informáciami nasleduje niekoľko otázok, ktoré sú nezávislé, a tak sú aj hodnotené.

Žiaci na zadané otázky v mnohých prípadoch odpovedajú vlastnými slovami – svoju odpoveď majú vysvetliť alebo vhodne argumentovať, či vyjadriť svoj názor. Ďalšie úlohy dávajú žiakovi možnosť výberu z viacerých možností, pričom v niektorých prípadoch tiež musí svoju odpoveď vedieť zdôvodniť. Takéto odpovede pri ich hodnotení musia byť posudzované školenými hodnotiteľmi.

V publikácii v samostatnej časti nájdete ku všetkým úlohám ich správne riešenia, ktoré vám uľahčia prípadné hodnotenie.

Ing. Katarína Lučeničová
odborný pracovník pre realizáciu meraní NÚCEM

Obsah

Predhovor	3
Úvod	5
Národný štandard finančnej gramotnosti	6
Finančná gramotnosť	10
Význam vedomostí a schopností z iných vzdelávacích oblastí pre finančnú gramotnosť	10
Všeobecná charakteristika úloh	12
Zadania úloh	13
Riešenia úloh.....	24
Literatúra.....	26
Prílohy	27
Príloha 1.....	27
Príloha 2.....	29

Úvod

V posledných rokoch môžeme sledovať vzrastajúci záujem o úroveň finančnej gramotnosti obyvateľstva zo strany štátnych aj súkromných inštitúcií. Dôvodov je viacero, ale medzi najdôležitejšie patria **zmenšujúci sa podiel štátnych a súkromných podporných systémov, zmeny v demografickom profile obyvateľstva** a tiež všeobecný **vývoj na finančných trhoch**.

Záujem sa zvýšil aj následkom finančnej krízy, ktorá bola dôkazom toho, že nízka finančná gramotnosť sa stala jedným z faktorov, ktoré prispeli k nesprávnym finančným rozhodnutiam na základe nedostatočnej informovanosti a tieto rozhodnutia mali pravdepodobne veľmi negatívny dopad². Preto je dnes finančná gramotnosť všeobecne považovaná za dôležitý prvok ekonomickej a finančnej stability a rastu³.

Okrem už spomínaných dôvodov sa objavujú aj ďalšie, ktoré podporujú všeobecne stúpajúci záujem o finančnú gramotnosť, ako o kľúčovú životnú zručnosť. K nim patria predovšetkým:

Zmena rizika – v širokom meradle nastala zmena v tom, že veľká miera rizika sa presunula z jednotlivých vlád a zamestnávateľov na jednotlivcov. Vlády viacerých krajín redukovujú alebo už zredukovali štátom poskytované dávky a niektoré krajiny aj výhody v oblasti zdravotníctva.

Väčšia zodpovednosť jednotlivca – počet rozhodnutí týkajúcich sa financií, ktoré jednotlivec musí urobiť, narastá v dôsledku zmien na trhu a v ekonomike.

Rozšírená ponuka širokého spektra finančných produktov a služieb – narastajúci počet spotrebiteľov má prístup k širokému spektru finančných produktov a služieb. Dostupné produkty sa stávajú komplikovanejšími a jednotlivec musí zvažovať také faktory ako sú poplatky, úroky zaplatené alebo získané, trvanie zmluvy a mieru rizika.

Zvýšený dopyt po finančných produktoch a službách – ekonomický rozvoj a rozvoj technológií priniesli väčšie globálne prepojenie a obrovské zmeny v oblasti prenosu dát a vo finančných transakciách.

Všetky uvedené trendy prenášajú zodpovednosť za dôležité finančné rozhodnutia

na jednotlivca. Zároveň ponúkajú oveľa viac možností pre väčšinu obyvateľstva (vrátane nových spotrebiteľov finančných produktov). Finančné inštitúcie pozdvihli úroveň poskytovaných produktov a služieb napriek ich zložitosti, s ktorou sa musia ich klienti vyrovnávať. Vzhľadom k uvedenému sa od jednotlivcov očakáva, že budú dostatočne finančne gramotní na to, aby podnikli potrebné kroky a chránili seba, aj svojich príbuzných a zaistili tak svoju, aj ich finančnú prosperitu⁴.

V roku 2002 OECD iniciovalo rozsiahly projekt týkajúci sa finančného vzdelávania, aby tlmočilo vládám vzrastajúce obavy z možných dôsledkov nízkej úrovne finančnej gramotnosti. Do tohto projektu sú zapojené dva výbory OECD: Výbor finančných trhov (CMF) a Výbor poisťovníctva a osobných dávok (IPPC). Projekt vychádza z celostného prístupu k finančným otázkam zo strany spotrebiteľa, kde je zdôraznené, že okrem zlepšenia prístupu k financiám, adekvátnej ochrany spotrebiteľa a regulačných rámcov, má finančné vzdelávanie podpornú úlohu pri budovaní finančnej gramotnosti.

Jedným z prvých míľnikov projektu finančného vzdelávania bolo prijatie *Odporúčania o princípoch a osvedčených postupoch v oblasti finančného vzdelávania a osvedčenia* Radou OECD⁵. Okrem týchto odporúčaní publikácia *Zvyšovanie finančnej gramotnosti: Analýza otázok* a stratégií detailne popisuje dôvody sústredenia sa na finančné vzdelávanie a poskytuje prvý medzinárodný prehľad o činnosti zameranej na finančné vzdelávanie prebiehajúce vo viacerých krajinách⁶.

Navyše bolo zriadené aj informačné stredisko finančného vzdelávania, OECD ktoré tvorí medzinárodný portál pre finančné vzdelávanie (IGFE) (www.financial-education.org) v rámci OECD, ktorý zhromažďuje údaje, informácie o zdrojoch a výsledkoch výskumov, tiež správy súvisiace s problémami v oblasti finančného vzdelávania a s programami finančného vzdelávania z celého sveta.

Na základe toho, že otázky finančnej gramotnosti a vzdelávania nadobúdajú globálny charakter, OECD v roku 2008 vytvorilo

² INFE/OECD, 2009; OECD, 2009; see also Gerardi, Goette, & Meier, 2010 for empirical analysis of financial literacy and mortgage delinquency

³ INFE, 2009

⁴ PISA 2012 Financial Literacy assessment Framework

⁵ OECD, 2005b.

⁶ OECD, 2005a

Medzinárodnú sieť finančného vzdelávania (INFE), ktorá využíva a zbiera skúsenosti a odborné znalosti rozvinutých a rozvíjajúcich sa ekonomík. V súčasnosti sa viac ako 200 verejných inštitúcií z viac než 90 krajín pripojilo k INFE. Členovia sa stretávajú dvakrát ročne, aby diskutovali o najnovšom vývoji v ich krajinách a zbierali fakty, vypracovávali analytické a porovnávacie štúdie, metodiky, osvedčené postupy a pokyny týkajúce sa prioritných oblastí. V tejto súvislosti boli oba programy finančného vzdelávania v školách a medzinárodnej štúdie finančnej gramotnosti identifikované OECD a jej INFE ako témy najvyššej priority, pre ktoré boli vytvorené špecializované podskupiny odborníkov, ktorí sa sústreďujú na zber údajov a rozvojovú prácu⁷.

Zameranie sa na finančné vzdelávanie mládeže v školách nie je nič nové. Ako už bolo spomenuté, finančná gramotnosť je stále považovaná za základnú zručnosť. Už v roku 2005, v *Odporúčaní OECD* bolo uvedené, že „finančné vzdelávanie by malo začínať v škole“. „Ľudia by mali byť poučení o finančných otázkach tak skoro, ako je to v živote možné“⁸.

Pre toto odporúčanie existujú dva hlavné dôvody: zameranie sa na mládež a efektívnosť poskytovania finančného vzdelávania v školách. OECD tiež vypracovala *Odporúčania* ohľadom hlavného smerovania finančného vzdelávania v školách a poradenstva v súvislosti s učebnými osnovami finančného vzdelávania, ktoré bolo schválené Radou OECD a zverejnené v máji 2012⁹.

Aj vláda Slovenskej republiky uznesením č. 447 z 2. júla 2008 schválila materiál *Návrh stratégie vzdelávania vo finančnej oblasti a manažmentu osobných financií*, ktorý predložili podpredseda vlády SR a minister školstva.

Materiál je spracovaný v súlade s čl. 5 Programového vyhlásenia vlády SR. V časti 5.1 *Výchova a vzdelávanie* sa uvádza, že vláda považuje výchovu a vzdelávanie slovenskej spoločnosti za základný prostriedok jej ďalšieho rozvoja a rozhodujúcu podmienku jej úspešného adaptovania sa v integrovanom európskom priestore. „Výchova a vzdelávanie sa bude rozvíjať v duchu moderných a svetových trendov, kde dominantnú úlohu zohráva štát, pričom postupuje v koordinácii

so samosprávnymi krajinami, obcami a občanmi“¹⁰. Ministrom menovaná Medzirezortná expertná skupina vypracovala „*Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1.0*“. Materiál vymedzuje šírku poznatkov, zručností a skúseností v oblasti finančného vzdelávania a manažmentu osobných financií.

Uvedený materiál tiež zdefinoval **Finančnú gramotnosť** ako:

„Schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.

Finančná gramotnosť nie je absolútnym stavom, je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako vek, rodina, kultúra či miesto bydliska. Finančná gramotnosť je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie“.

Národný štandard finančnej gramotnosti

Popisuje minimálne požiadavky na funkčnú finančnú gramotnosť absolventov prostredníctvom osvojených kompetencií. Tieto sú usporiadané do tém, kompetencií, čiastkových kompetencií, ktoré sú zadané prostredníctvom očakávaní, že žiak ich zvládne na príslušnom stupni vzdelávania.

Kompetencie sa postupne zameriavajú na minimálnu úroveň, až do momentu absolvovania strednej školy. Témy, celkové a čiastkové kompetencie opisujú vybrané poznatky, zručnosti a skúsenosti z oblasti finančnej gramotnosti. Celkovo sú témy zoradené do siedmich vybraných kategórií finančnej gramotnosti – Človek vo sfére peňazí; Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí; Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca; Plánovanie a hospodárenie s peniazmi; Úver a dlh; Sporenie a investovanie; Riadenie rizika a poistenie.

Očakávania opisujú, akým spôsobom by mali žiaci byť schopní aplikovať vedomosti

⁷ PISA 2012 Financial Literacy assessment Framework

⁸ OECD, 2005b

⁹ OECD/INFE: Guidelines on financial education at school and guidance on learning framework (final draft for public consultation)

¹⁰ Ministerstvo školstva, Ministerstvo financií SR: Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1.0

a zručnosti pri každodenných finančných rozhodnutiach a činnostiach. Očakávania odrážajú napredovanie v získavaní poznatkov, zručností a skúseností. Sú zadefinované na troch úrovniach – úroveň 1 (žiaci prvého stupňa ZŠ), úroveň 2 (žiaci druhého stupňa ZŠ) a úroveň 3 (žiaci stredných škôl). Vzhľadom na charakter publikácie sa budeme bližšie zaoberať len úrovňou 2.

1 Človek vo sfére peňazí

Predmetom témy je význam trvalých životných hodnôt, vzťah medzi životnými potrebami a financiami, hodnota ľudskej práce, problematika bohatstva a chudoby, fungovanie jednotlivca a rodiny v ekonomickej sfére.

V rámci tejto témy sú zadefinované očakávania, že žiak druhého stupňa ZŠ (absolvent) je schopný:

- vysvetliť vzťah medzi zachovávaním trvalých životných hodnôt a uspokojovaním životných potrieb,
- chápať funkciu peňazí ako prostriedku na ich zabezpečenie,
- opísať, čo znamená pojem ľudská práca,
- pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom,
- chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych,
- uvedomiť si postavenie úspešných jednotlivcov a vymenovať príklady,
- vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny,
- uviesť príklady činnosti jednotlivcov a rodín v ekonomickej oblasti,
- poznať hodnotu vecí ako výsledku práce,
- vedieť samostatne určiť približnú výšku finančného vyjadrenia hodnoty vecí a na základe toho prijímať nákupné rozhodnutia,
- vedieť vyhodnotiť vplyv reklamy na spotrebu.

2 Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

V téme sa zaoberáme zodpovednosťou za osobné finančné rozhodnutia vrátane zvažovania alternatív a dôsledkov, hľadáme a vyhodnocujeme finančné informácie z rôznych zdrojov, učíme sa kontrolovať osobné informácie, spoznávame nástroje

na ochranu spotrebiteľov.

V rámci tejto témy sú zadefinované očakávania, že žiak druhého stupňa ZŠ (absolvent) je schopný:

- popísať spôsoby, ako byť finančne zodpovedným dospelým človekom,
- uviesť príklady prínosov finančnej zodpovednosti a strát spôsobených finančnou nezodpovednosťou,
- inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností,
- uviesť príklady úspešných jednotlivcov na svojej plánovanej profesijnej ceste,
- analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia,
- uviesť internetové a tlačové zdroje informácií o produktoch a vymenovať silné a slabé stránky každého z nich,
- vymenovať kroky, ktoré môže jednotlivec podniknúť na ochranu svojich osobných údajov,
- opísať problémy, ktoré sa môžu objaviť v prípade, že sa človek stane obeťou krádeže osobných údajov,
- uviesť spôsoby, ktorými zlodeji môžu získať osobné údaje a informácie,
- zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority,
- stanoviť si merateľné krátkodobé a strednodobé finančné ciele,
- použiť finančnú alebo internetovú kalkulačku na stanovenie nákladov na dosiahnutie strednodobého cieľa,
- zhodnotiť výsledky finančného rozhodnutia,
- používať zodpovedné rozhodovanie pri strednodobých cieľoch,
- vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom,
- identifikovať rozdiely medzi hodnotami a postojmi k peniazom u rovesníkov,
- vyhľadať si príslušný orgán na ochranu spotrebiteľov v mieste pobytu,
- uviesť príklady klamlivých alebo zavádzajúcich obchodných praktík, ktoré zakazuje zákon o ochrane spotrebiteľa,
- vysvetliť kroky pri riešení reklamácie podanej zákazníkom.

3 Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

V téme hovoríme o osobných, rodinných a spoločenských potrebách a ich zabezpečovaní, identifikujeme zdroje osobných príjmov vrátane faktorov vplyvujúcich na výšku mzdy, zaoberáme sa otázkami úspešnosti vo finančnej oblasti.

V rámci tejto témy sú zadané očakávania, že žiak druhého stupňa ZŠ (absolvent) je schopný:

- vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny,
- vysvetliť základné súvislosti zabezpečenia životných potrieb jednotlivca a rodiny,
- uviesť príklady, ako záujmy, poznatky a schopnosti jednotlivca môžu ovplyvniť výber povolania,
- uviesť príklady, ako vzdelanie alebo praktické zručnosti môžu ovplyvniť príjem počas života,
- identifikovať internetové a tlačové zdroje informácií o pracovných miestach, kariére a podnikaní,
- porovnať osobné zručnosti a záujmy s rozličnými kariérnymi možnosťami,
- vysvetliť pojem mzda,
- uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (dar, provízia a zisk),
- vedieť popísať spôsob zabezpečenia peňazí vo vlastnej rodine a porovnať ho so zabezpečením v inej rodine,
- definovať daň a vysvetliť rozdiel medzi daňou z pridanej hodnoty a daňou z príjmu,
- uviesť príklad spôsobov, akými štát využíva príjmy z daní,
- opísať úspešnosť v ekonomickej oblasti,
- vedieť diskutovať o vzťahu morálky a peňazí,
- uviesť príklad finančne úspešného človeka vo svojom okolí.

4 Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Téma je zameraná na vypracovanie osobného finančného plánu, systému na udržanie a používanie finančných záznamov, oboznámenie s používaním rôznych metód platenia, uplatňovanie spotrebiteľských zručností, filantropiu a darcovstvo, oboznamuje so závetom.

V rámci tejto témy sú zadané očakávania, že žiak druhého stupňa ZŠ

(absolvent) je schopný:

- vypracovať denník osobných príjmov a výdavkov,
- opísať spôsob rozdelenia finančnej čiastky pripadajúcej na týždeň medzi jednotlivé finančné ciele – míňanie, sporenie a spoluúčasť,
- diskutovať o prvkoch osobného rozpočtu, (príjmy, výdavky a úspory),
- vypočítať percentá pripadajúce na hlavné kategórie výdavkov v rámci mesačného rodinného rozpočtu,
- založiť si kartotéku informácií o produktoch v domácnosti, vrátane informácií o zárukách a ďalších finančných dokumentoch, ako sú účtovné doklady a výpisy z bankových účtov,
- opísať rôzne typy miestnych finančných inštitúcií,
- vysvetliť, čím sa od seba líšia,
- vysvetliť, ako fungujú šeky, debetné a kreditné karty,
- diskutovať o výhodách a nevýhodách jednotlivých platobných metód,
- uplatniť zodpovedné rozhodovanie primerané osobnému veku pri nákupe,
- vysvetliť vzťah medzi spôsobmi míňania peňazí a dosahovaním finančných cieľov,
- uviesť príklady ako vonkajšie činitele (napr. marketing alebo reklamné techniky) môžu u rozličných jedincov ovplyvniť rozhodnutie, na čo minúť peniaze,
- opísať spôsob rozhodovania pri sporení a míňaní finančných prostriedkov,
- prekontrolovať daň z pridanej hodnoty na doklade o zaplatení nákupu,
- stanoviť, či je prispievanie formou darcovstva a filantropie v súlade s osobným rozpočtom,
- zistiť vek, v ktorom môže jednotlivec spísať platný závet v danom štáte pobytu,
- opísať hlavné prvky jednoduchého závetu a zistiť obvyklé náklady v prípade, že si závet dá vypracovať.

5 Úver a dlh

V téme sa zaoberáme jednotlivými typmi úverov, spôsobmi, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením, prípadne ako ich zvládnuť.

V rámci tejto témy sú zadané očakávania, že žiak druhého stupňa ZŠ (absolvent) je schopný:

- vysvetliť, prečo finančné inštitúcie požičiavajú peniaze,
- vymenovať nákupy na úver, ktoré dospelí bežne robia,
- opísať výhody a nevýhody využívania úveru,
- vysvetliť, prečo je používanie kreditnej karty určitou formou pôžičky,
- vysvetliť, ako sa líšia debetné karty od kreditných kariet,
- vysvetliť hodnotu informácií o úverovej histórii pre žiadateľov a poskytovateľov úveru,
- vysvetliť, prečo je dôležité vybudovať si pozitívnu úverovú históriu,
- opísať informácie nachádzajúce sa v správe o úverovej histórii a ako dlho sa tieto uchovávajú,
- uviesť príklady dovoleného použitia správ o úverovej histórii na účely iné než je poskytnutie úveru,
- vysvetliť, ako sa vyhnúť problémom pri požičiavaní si peňazí alebo predmetov vo vzťahu k ich hodnote,
- uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov,
- uviesť príklady ochranných prvkov, vychádzajúcich zo zákonov o spotrebiteľských úveroch.

6 Sporenie a investovanie

V rámci témy sa hovorí o sporení ako prostriedku finančnej prosperity, o investovaní ako prostriedku na plnenie finančných cieľov, o investičných alternatívach a o spôsobe regulácie a dohľadu nad finančnými tržmi.

V rámci tejto témy sú zadefinované očakávania, že žiak druhého stupňa ZŠ (absolvent) je schopný:

- uviesť príklady, ako sporenie môže zlepšiť finančnú prosperitu,
- opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé a strednodobé ciele,
- vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“,
- vysvetliť, prečo je sporenie základným predpokladom pre investovanie,
- popísať hodnotu peňazí,
- vysvetliť, ako môže rásť hodnota investície,
- rozhodnúť, kedy investovať hotovosť na krátkodobé výdavky alebo na núdzové situácie,

- uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom,
- opísať rôzne zdroje investičných informácií – prospekty cenných papierov, on-line zdroje a finančné publikácie,
- popísať výhody sporenia peňazí na starobu prostredníctvom dôchodkových programov a investičných sociálnych programov,
- vysvetliť, ako ochrana vkladov chráni investorov.

7 Riadenie rizika a poistenie

Téma hovorí o riziku, jeho základných druhoch a metódach riadenia rizika. Oboznamuje so systémom zabezpečenia rôznych nepriaznivých životných situácií a staroby, ozrejmuje podstatu a význam poistenia.

V rámci tejto témy sú zadefinované očakávania, že žiak druhého stupňa ZŠ (absolvent) je schopný:

- uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti,
- popísať spôsoby, akými by sa dali znížiť rôzne druhy rizík alebo ako by sa im dalo úplne vyhnúť,
- diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením,
- vedieť vysvetliť existenciu vplyvov ekonomickej krízy na jednotlivca a rodinu,
- vysvetliť na životných cykloch rodiny potrebu jej zabezpečenia prostredníctvom úspor v banke, verejného poistenia a potrebou životného poistenia,
- vysvetliť základný účel verejného poistenia, stručne charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti,
- vymenovať cennosti, ktoré sa bežne nachádzajú v domácnostiach,
- opísať, akým spôsobom môžu byť tieto cenné predmety a majetkové hodnoty ohrozené alebo stratené,
- opísať spôsoby ochrany cenných predmetov a majetkových hodnôt,
- stručne charakterizovať oblasti, kde je človek vystavený možnosti úrazu,
- vysvetliť podstatu a význam poistenia: majetku, osôb, zodpovednosti za spôsobené škody, úrazového a životného poistenia.

Finančná gramotnosť

Môžeme teda konštatovať, že kroky na zvýšenie finančnej gramotnosti už boli uskutočnené. Avšak politici, učitelia a výskumní pracovníci potrebujú na vypracovanie erudovaných stratégií finančného vzdelávania a implementáciu programov finančného vzdelávania v školách spoľahlivé údaje o úrovni finančnej gramotnosti.

Niektoré krajiny uskutočnili národné prieskumy finančnej gramotnosti u dospelých populácie a aj OECD nedávno realizovala pilotnú štúdiu, ktorá umožní zachytiť, aká je úroveň finančnej gramotnosti medzi dospelými na medzinárodnej úrovni¹¹.

Napriek tomu v súčasnej dobe existuje len veľmi málo informácií o úrovni finančnej gramotnosti mladých ľudí do 18 rokov, keďže nebola realizovaná žiadna štúdia, ktorá by takéto údaje zachytávala a porovnávala medzi jednotlivými krajinami.

Z tohto dôvodu v roku 2012 OECD uskutočnila rozsiahle meranie finančnej gramotnosti 15-ročných (PISA 2012 Financial Literacy), ktorej výsledky sa očakávajú v júni 2013. Do merania finančnej gramotnosti PISA 2012 sa zapojila aj Slovenská republika resp. reprezentatívna vzorka slovenských 15-ročných žiakov.

PISA 2012 Financial Literacy je prvá rozsiahla medzinárodná štúdia, ktorá hodnotí finančnú gramotnosť u mladých ľudí. Posudzuje pripravenosť mladých ľudí na život po ukončení povinnej školskej dochádzky a najmä ich schopnosť využívať získané vedomosti a schopnosti. Analyzuje a zbiera údaje o úrovni vedomostí a iné relevantné informácie u 15-ročných mladistvých v krajinách s rôznym ekonomickým pozadím. Táto štúdia je preto schopná poskytnúť široké spektrum porovnaných údajov, ktoré tvorcovia stratégií a ďalšie zainteresované inštitúcie môžu využiť na to, aby ich rozhodovanie bolo podložené reálnymi faktami.

Rovnako ako u základných oblastí meraní PISA – čitateľskej gramotnosti, matematickej gramotnosti a prírodných vied, hlavný dôraz v hodnotení finančnej gramotnosti sa kladie na meranie spôsobilosti 15-ročných na preukázanie a uplatnenie získaných znalostí

a zručností. Rovnako ako iné oblasti výskumu PISA je finančná gramotnosť hodnotená nástrojmi, ktoré dokážu poskytnúť *platné, spoľahlivé a ľahko interpretovateľné údaje*.

Prvým nutným krokom pre dosiahnutie uvedených kritérií je vytvorenie rámca hodnotenia, čiže zedefinovanie finančnej gramotnosti. Jeho hlavným prínosom je presnejšie meranie, pretože vytvorený rámec poskytuje podrobný plán sledovania jednotlivých položiek a navrhuje nástroj, pomocou ktorého je daná oblasť hodnotená. Ďalšou výhodou je, že vymedzuje spoločný jazyk pre diskusiu o danej doméne (oblasti), a tým zabezpečuje lepšie porozumenie sledovaných položiek. Takisto umožňuje analyzovať získané znalosti a zručnosti v sledovanej oblasti, čím vytvára základ pre určenie rozsahu odbornej spôsobilosti alebo rozsahu odlišností v interpretácii výsledkov.

Funkčná definícia finančnej gramotnosti z Rámca PISA 2012 znie nasledovne:

„Finančná gramotnosť znamená znalosť a pochopenie finančných pojmov a rizík; sú to schopnosti, motivácia a sebadôvera využívať získané vedomosti za účelom vykonávania efektívnych rozhodnutí v celom rade finančných súvislostí s cieľom zlepšiť finančnú situáciu jednotlivca i spoločnosti, a tým im umožniť účasť na ekonomickom dianí.“

Táto definícia, rovnako ako ostatné definície iných oblastí v rámci PISA, má dve časti. Prvá časť sa týka druhu myslenia a správania, ktoré charakterizuje danú oblasť. Druhá časť sa vzťahuje na dôvody rozvoja konkrétneho druhu gramotnosti.

Význam vedomostí a schopností z iných vzdelávacích oblastí pre finančnú gramotnosť

Numerické schopnosti

„Určitá miera numerickej gramotnosti (alebo matematickej gramotnosti) je považovaná za nevyhnutnú podmienku finančnej gramotnosti. Avšak dostupné pomôcky (napr. kalkulačky) môžu kompenzovať tieto nedostatky; preto je vhodnejšie zamerať sa na informácie priamo súvisiace s úspešným

¹¹ Atkinson, A. and Messy, F.-A. (2012): OECD INFE, 2011 Measuring Financial Literacy: Results of the OECD INFE Pilot Study, OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions, No. 15, OECD Publishing.

narábaním s osobnými financiami ako na numerickú gramotnosť pre účely merania finančnej gramotnosti¹². Avšak zručnosti súvisiace s matematikou, ako napríklad zmysel pre čísla, znalosť rôznych spôsobov reprezentácie čísel a zručnosti v oblasti výpočtu z hlavy, odhadu a schopnosť posúdiť správnosť výsledku sú typické pre finančnú gramotnosť.

Na druhej strane existujú veľké oblasti, kde sa obsah matematickej gramotnosti a finančnej gramotnosti neprelínajú. Matematická gramotnosť definuje štyri obsahové oblasti: *zmena, vzťahy a závislosť; priestor a tvar; kvantita a náhodnosť*. Z nich sa iba *kvantita* priamo prelína s obsahom hodnotenia finančnej gramotnosti PISA. Na rozdiel od oblasti matematickej gramotnosti *náhodnosť*, ktorá vyžaduje, aby študenti uplatňovali svoje poznatky z pravdepodobnosti a štatistiky, v rámci hodnotenia finančnej gramotnosti PISA oblasť *rizika a zisku* vyžaduje iba všeobecné (nenumerné) zhodnotenie spôsobu, akým môže byť finančný blahobyt ovplyvnený náhodou a vedomosti o produktoch a aktivitách súvisiacich s ochranou proti stratám. Pri hodnotení finančnej gramotnosti je možné zručnosti súvisiace s množstvom, uvedené vyššie, aplikovať na problémy vyžadujúce väčšie finančné znalosti, ako sa dajú očakávať pri hodnotení matematickej gramotnosti. Podobne vedomosti o finančných záležitostiach a schopnosť uplatňovať tieto znalosti a uvažovanie vo finančných súvislostiach (pri absencii akéhokoľvek špecifického matematického obsahu) je charakteristické pre veľkú časť z obsahu všetkých štyroch oblastí

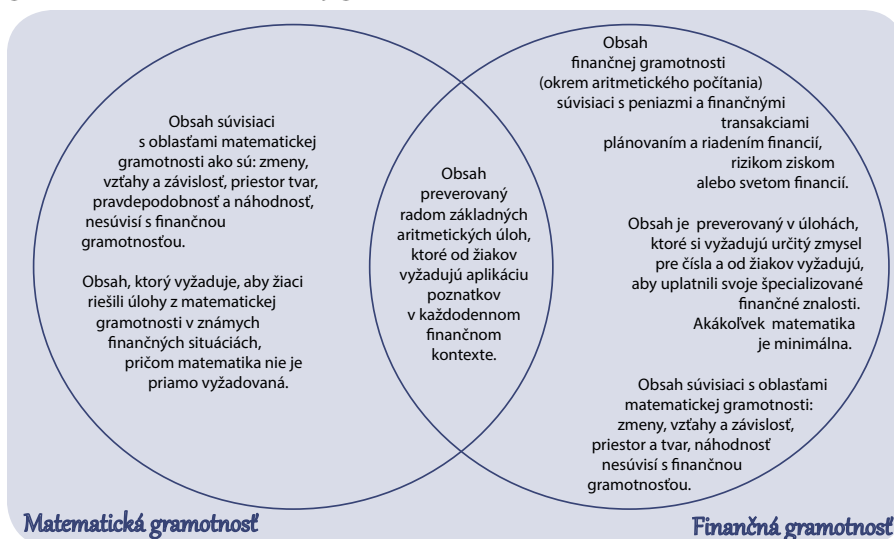
finančnej gramotnosti: *peniaze a finančné transakcie, plánovanie a riadenie financií, riziko a zisk a finančný prehľad*.

Existuje niekoľko položiek, ktoré sú časťou diagramu, kde sa oba kruhy pretínajú. Pri hodnotení finančnej gramotnosti je očakávanou typickou črtou matematickej gramotnosti základná aritmetika: štyri operácie (sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie) s celými číslami, desatinnými a bežnými percentami. Takáto aritmetika je podstatnou časťou kontextu finančnej gramotnosti a umožňuje použiť a demonštrovať vedomosti z finančnej gramotnosti.

Čítanie a slovná zásoba

Predpokladá sa, že 15-roční žiaci majú základné zručnosti v čítaní, aj keď z predchádzajúcich PISA prieskumov vyplýva, že úroveň čítania sa značne líši v rámci tak jednej krajiny, ako aj medzi jednotlivými krajinami. Aby žiadaná úroveň čítania bola minimálna, podnetný materiál a zadania úloh sú všeobecne zostavované tak, aby boli čo najjasnejšie a najkratšie. Avšak v niektorých prípadoch, podnet môže byť úmyselne prezentovaný zložito alebo čiastočne v technickom jazyku, pričom schopnosť čítať a interpretovať jazyk finančných dokumentov je považovaný za súčasť finančnej gramotnosti.

Obrázok 1 predstavuje vzťah medzi obsahom matematickej gramotnosti a finančnej gramotnosť v PISA

¹² Huston, S. J. (2010): "Measuring financial literacy", *The Journal of Consumer Affairs*, Vol. 44, No. 2, pp. 296-316.

Všeobecná charakteristika úloh

V tejto zbierke úloh nájdete spolu 22 úloh s 36 otázkami. Súčasťou zbierky sú riešenia úloh, popis a zaradenie jednotlivých úloh vychádzajúci z charakteristiky úloh z finančnej gramotnosti a aj spôsob hodnotenia otázok v prípade, ak odpovede nemôžu byť hodnotené iba správne/nesprávne alebo ide o úlohu s výberom odpovede z daných možností.

Úlohy zaradené do tejto zbierky sú vytvorené učiteľmi, ktorí absolvovali školenie z finančnej gramotnosti zamerané na tvorbu testových úloh z finančnej gramotnosti. Toto školenie organizoval NÚCEM a bolo financované z prostriedkov projektu „Hodnotenie kvality vzdelávania na ZŠ a SŠ v SR v kontexte prebiehajúcej obsahovej reformy vzdelávania“.

Pri úlohách uvádzame mená pôvodných autorov úloh z radov učiteľov. Tieto úlohy však boli upravené a dopracované našimi spolupracovníkmi PaedDr. Monikou Reiterovou zo Štátneho pedagogického ústavu v Bratislave a Ing. Adamom Šepetkom z neziskovej organizácie Junior Achievement Slovensko tak, aby bol dodržaný dizajn úloh v súlade s koncepciou úloh použitých v meraniach PISA 2012 finančná gramotnosť.

Ako s úlohami narábať...

- Každá testová úloha začína tzv. ÚVODNÝM STIMULOM. Tým môže byť text, obrázok, diagram alebo ich kombinácia.
- Za úvodným textom nasleduje ZNENIE OTÁZKY. To môže byť rôzneho druhu:
 - otázky uzavreté (žiak vyberá správnu odpoveď zo 4 až 5 ponúkaných možností alebo volí „áno“ či „nie“ pri skupine otázok a pod.),
 - otvorené otázky s krátkou odpoveďou (žiak napíše odpoveď, ktorá je tvorená jedným alebo dvoma slovami, prípadne číselným výsledkom výpočtu),
 - otvorené otázky s dlhšou odpoveďou (žiak napíše rozsiahlejšiu odpoveď).

Úlohy tohto formátu dávajú žiakom možnosť zžiť sa s kontextom. Jednou z príčin použitia spoločného podnetu pre viac otázok je aj to, že umožňuje navrhnúť realistické úlohy, ktoré odzrkadľujú zložitosť situácií reálneho života. Ďalšou je efektívne využitie času určeného na testovanie, pretože sa týmto spôsobom skraca čas potrebný na „vtiahnutie“ žiaka do danej situácie.

V časti zbierky „Riešenia úloh“ nájdete pod názvom každej z úloh správne riešenia otázok k danej úlohe spolu so všeobecným popisom a príkladmi odpovedí niekedy doplnenými o vysvetlenie. Tieto príklady uvádzajú iba niektoré z možných odpovedí, rozhodne nie sú úplným zoznamom všetkých možných odpovedí.

V tabuľkovej prílohe sa nachádza popis jednotlivých úloh pre žiaka podľa PISA 2012 finančná gramotnosť kategorizovaný z hľadiska troch hodnotených oblastí (obsah, procesy, kontext) a zároveň aj ich zaradenie podľa Národného štandardu finančnej gramotnosti vydanom Ministerstvom školstva a Ministerstvom financií SR v roku 2008¹³.

¹³ V úlohách sa vyskytuje neexistujúca mena zedy a vymyslená krajina Zedland.

Brigáda¹⁴

Deviatak Paľo sa rozhodol, že si kúpi nový mp3 prehrávač iba za 60 zedov, ktorý si vyhládol na webovej stránke www.fajnmp3.com. Rodičia mu mp3 prehrávač schválili pod podmienkou, že si na jeho kúpu zarobí. Paľo si našiel dve rôzne ponuky na brigádu – roznášanie letákov a venčenie psa.

Prvá ponuka:

„Chceš si zarobiť bez veľkej námahy? Roznos letákov je to pravé pre teba! Roznos letákov v nedeľu, utorok a piatok. Odmena za každý roznos 5 zedov.“

Druhá ponuka:

„Hľadám milého človeka s dostatkom času popoludní na starostlivosť o môjho psieho miláčika. Stačí vyvenčiť a nakrmiť každý deň aj cez víkend. Denná mzda 2,50 zedov.“

Otázka 1: BRIGÁDA

Ktorú z ponúk si má vybrať Paľo, aby si mohol kúpiť mp3 prehrávač čo najskôr?

.....

Otázka 2: BRIGÁDA

Uvedte aspoň 2 pozitíva a 2 negatíva pri každej ponuke.

.....

Čistá mzda¹⁵

Cena práce predstavuje hrubú mzdu zamestnanca + odvody, ktoré platí zamestnávateľ za svojho zamestnanca každý mesiac. Pán Juraj je podnikateľ v Zedlandii, ktorý za zamestnanca odvádza povinné odvody vo výške 35 % z hrubej mzdy. Pán Anton je zamestnaný u pána Juraja a jeho hrubá mzda je 850 zedov. Odvody zamestnanca do sociálnej poisťovne sú 13 % z hrubej mzdy. Nezdaniteľná položka predstavuje 300 zedov. V krajine Zedlandia je rovná daň 20 %. Po zaplatení odvodov a dane zostane zamestnancovi čistá mzda.

Otázka 3: ČISTÁ MZDA

Vypočítajte rozdiel medzi cenou práce a čistou mzdou pána Antona.

.....

Otázka 4: ČISTÁ MZDA

Koľko zedov odvedie na povinných odvodoch za pána Antona pán Juraj?

.....

Deň detí¹⁶

Pani učiteľka sa rozhodla, že kúpi na Deň detí pre svojich 25 žiakov nejakú sladkosť. V obchode s potravinami našla perníky s marhuľovým džemom, ktorých jednotková cena za kus bola 0,25 zedov, a perníky s jahodovým džemom s cenou 0,24 zedov za kus, na ktoré bola 20 % zľava. Pri pokladni si všimla perníky so slivkovým džemom v akcii 4+1 zdarma za cenu 1,15 zedov.

¹⁴ Autorka úlohy: Mgr. Lucia Kriváková, ZŠ s MŠ Palín

¹⁵ Autorka úlohy: Mgr. Jana Macková, ZŠ s MŠ Zalužice

¹⁶ Autorka úlohy: Mgr. Lucia Kriváková, ZŠ s MŠ Palín

Otázka 5: DEŇ DETÍ

Aká bola jednotková cena perníka s jahodovým džemom pred zlacnením?

- A) 0,30 zed
- B) 0,25 zed
- C) 0,28 zed
- D) 0,26 zed

Otázka 6: DEŇ DETÍ

Ak chce pani učiteľka nakúpiť pre svojich žiakov perníky na Deň detí za výhodnú cenu, pre ktoré by sa mala rozhodnúť?

.....

.....

DESIATA¹⁷

S vreckovým 2 zedy od rodičov si ideš kúpiť do obchodu desiatu. Na výrobku, ktorý si si vybral, čítaš údaje:

Otázka 7: DESIATA

Podľa zákona o ochrane spotrebiteľa každý tovar alebo výrobok musí byť riadne označený. Výrobca je povinný poskytnúť základné informácie spotrebiteľovi priamo na obale.

K nasledujúcim vybraným bodom dopíšte z obrázka údaje.

- a) Názov potraviny, pod ktorým sa potravina uvádza na trh.
.....
- b) Meno alebo obchodné meno a adresa výrobcu, baliarne alebo predávajúceho.
.....
- c) Množstvo potraviny bez obalu.
.....
- d) Dátum minimálnej trvanlivosti alebo ak ide o potravinu podliehajúcu rýchlej skaze z mikrobiologického hľadiska dátum spotreby.
.....
- e) Informácia o tom, komu je výrobok určený.
.....
- f) Informácia o osobitnom spôsobe skladovania alebo o požiadavkách na použitie.
.....

Otázka 8: DESIATA

Vyberte informáciu z obrázka, ktorá podľa vyhlášky o označovaní potravín nie je na obale povinná.

.....

¹⁷ Autor úlohy: PeaDr. Ing. Jozef Mitra, ZŠ s MŠ, Biele vody 266, Mlynyky

DOBRÝ ÚROK¹⁸

Janko roznášal po sídlisku letáky počas celého školského roka. Touto brigádou sa mu podarilo zarobiť a ušetriť 1 500 zedov. Skôr ako sa rozhodne, na čo ich použije, chce svoje úspory rozumne zhodnotiť. Janko nikdy neriešil podobnú situáciu, a tak nemá žiadne skúsenosti. Svoje peniaze sa preto rozhodne rovnomerne rozdeliť a uložiť do 3 bánk na obdobie jedného roka. Údaje z jednotlivých bánk sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Banka	Vklad	Jednoduché úročenie	Poplatok za vedenie účtu na rok (v zedoch)
Alfa		2 % p.a. + bonus 20 zedov	6,00
Beta		2 % p.a. + prémie 10 % z ročného vkladu	12,00
Gama		1 % p.m. (úročí sa vždy iba vklad)	10,00

Otázka 9: DOBRÝ ÚROK

Do ktorej banky by ste poradili Jankovi vložiť peniaze, aby dosiahol maximálne zhodnotenie svojich úspor a akú sumu by pri tom mohol získať?

KONFERENCIA BANKÁROV¹⁹

Na konferencii bankárov predstavovali bankári svoje najvýhodnejšie termínové vklady:

Hovorí zástupca banky „Sme najlepší.“

„Ak si u nás klient vloží 1 000 zedov, po 24 mesiacoch mu vyplatíme 1 600 zedov, doba viazanosti je fixovaná a možné riziko vkladu je 20 % vkladu.“

Hovorí zástupca banky „Úspech“

„Ak si u nás klient vloží 1 000 zedov, po 12 mesiacoch mu vyplatíme 1 100 zedov, doba viazanosti nie je fixovaná – peniaze si môže vybrať kedykoľvek s poplatkom 50 zedov, možné riziko vkladu nie je.“

Hovorí zástupca banky „Konto“:

„Ak si u nás klient vloží 1 000 zedov, po 6 mesiacoch mu vyplatíme 1 100 zedov, doba viazanosti je fixná a riziko vkladu je 30 %.“

Otázka 10: KONFERENCIA BANKÁROV

Ktorá banka ponúka najmenej rizikový termínovaný vklad?

.....

Otázka 11: KONFERENCIA BANKÁROV

Ktorá banka ponúka najvýhodnejší termínovaný vklad z hľadiska zisku?

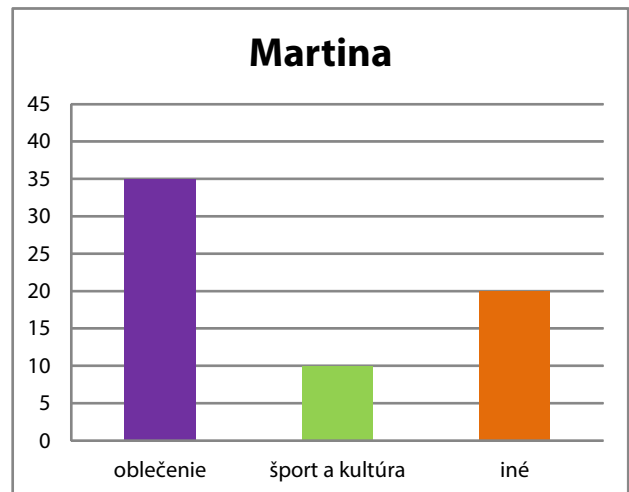
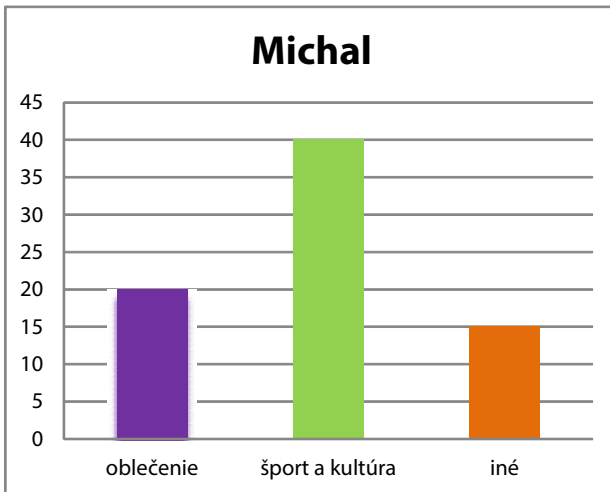
.....

¹⁸ Autorka úlohy: Ing. Jolana Brösztlóvá, ZŠ Grundschule Medzev

¹⁹ Autorka úlohy: Mgr. Mária Pajunková, ZŠ s MŠ Tušická Nová Ves

Mesačné výdavky²⁰

Michal a Martina sledovali počas jedného mesiaca svoje výdavky na oblečenie, šport a kultúru a iné osobné výdavky. Tieto údaje spracovali do stĺpcového grafu.

Otázka 12: MESAČNÉ VÝDAVKY

Kto minul viac na oblečenie?

.....

Otázka 13: MESAČNÉ VÝDAVKY

Koľko zedov minuli na šport a kultúru spoločne?

.....

Otázka 14: MESAČNÉ VÝDAVKY

Akú sumu predstavujú všetky výdavky oboch spoločne?

.....

NEDOPLATOK ZA ELEKTRICKÚ ENERGIU²¹

Rodina Nováková platí mesačne za elektrickú energiu 85 zedov. Tento rok mali v ročnom vyúčtovaní nedoplatok 60 zedov. Ich mesačná výška zálohovej platby za dodávku energie sa v budúcom roku nezmení a ostáva vo výške 85 zedov. Rovnako aj cena elektrickej energie za 1 kWh za 0,08 zedov ostáva nezmenená.

Otázka 15: NEDOPLATOK ZA ELEKTRICKÚ ENERGIU

O koľko kWh musia budúci rok minúť menej ako v tomto roku, aby v najbližšom vyúčtovaní mali preplatok 60 zedov?

- A) 750 kWh
- B) 1 500 kWh
- C) 2 000 kWh
- D) 1 750 kWh

²⁰ Autorka úlohy: Mgr. Emília Sedláková Lenártová, ZŠ Abovská 36, Košice

²¹ Autorka úlohy: Mgr. Andrea Kubejová, ZŠ Školská 295, Štítnik

STANOVAČKA²²

Piati kamaráti sa dohodli, že v lete pôjdu stanovať. Plánujú si kúpiť spoločne stan. Na jeho kúpu prispeje každý rovnakou sumou. Jeden z nich však teraz nemá peniaze. Preto ostatní zaplatia o 10,50 zedov viac ako bol pôvodný plán.

V ponuke majú dva typy stanov:

Názov	Počet osôb	Cena (v zedoch)
Husky Boston	5	230
Coleman Traiblazen	5	205

Otázka 16: STANOVAČKA

Budú si môcť zo spoločných peňazí kúpiť stan z ponuky?

.....

Otázka 17: STANOVAČKA

Kolko by musel prispieť každý kamarát, ak by si chceli kúpiť stan Husky Boston?

.....

PEŇAŽNÝ DENNÍK²³

Mama Šetrná zaznamenáva všetky príjmy a výdavky svojej rodiny do svojho zošita s názvom Rodinné príjmy a výdavky rodiny Šetrných. Jej syn Samo si raz v sobotné popoludnie sadol k mame a pozoroval ju pri zápise celotýždenných príjmov a výdavkov.

Uvidel toto:

Dátum	Položka	Suma (v zedoch)
6.4.	mamina mzda	854,30
15.4.	mesačná strava – otec	25,20
16.4.	otcova mzda	1010,25
16.4.	školské obedy pre deti	42,00
16.4.	týždenný nákup potravín v supermarkete	53,60
17.4.	nájom + energie	240,30
20.4.	sveter pre otca	25,10
20.4.	mesačná splátka za auto	208,10
21.4.	darček pre babku	41,50
23.4.	šaty pre dcéru	12,70
25.4.	týždenný nákup potravín v supermarkete	45,55
25.4.	topánky pre syna	24,99
27.4.	4 lístky do kina	13,40
30.4.	mesačné cestovné pre otca	36,70

Otázka 18: PEŇAŽNÝ DENNÍK

Rodina Šetrných má každomesačný záväzok ušetriť 10 % zo svojich príjmov. Kolko musí rodina ušetriť za uvedené obdobie?

.....

²² Autorka úlohy: Mgr. Jana Pavlovičová, ZŠ Rozhanovce

²³ Autorka úlohy: Mgr. Lucia Kriváková, ZŠ s MŠ Palín

POBYT VO VYSOKÝCH TATRÁCH²⁴

Rodina Nováková plánuje v lete týždňový pobyt vo Vysokých Tatrách. Cestovná agentúra „Podďte s nami“ ponúka týždenný pobyt za 70 zedov pre dospelého, dieťa má zľavu 50 %. Cestovná agentúra „Cestujeme“ ponúka týždenný pobyt za 80 zedov pre dospelého, prvé dieťa má zľavu 50 % a druhé až 75 %. Agentúra „Letom svetom“ ponúka týždenný pobyt za 90 zedov pre dospelú osobu, prvé dieťa platí polovicu a každé ďalšie ide zadarmo.

Otázka 19: POBYT VO VYSOKÝCH TATRÁCH

Ktorá ponuka je pre rodinu Novákovú najvýhodnejšia, ak pocestujú rodičia a 2 deti?

PODNIKATEĽSKÝ ÚVER²⁵

Katkin otec je už dlhší čas nezamestnaný, a preto sa rozhodol podnikat. Chce si založiť upratovaciu firmu. Potrebuje nakúpiť čistiace prostriedky, pracovný odev pre zamestnancov, auto na prepravu k zákazníkom. Na to všetko potrebuje vstupný kapitál. Z potrebnej sumy má z vlastných zdrojov k dispozícii len 10 %. Zvyšné peniaze mu poskytne banka prostredníctvom podnikateľského úveru vo výške 12 600 zedov so splatnosťou 3 roky a ročnej úrokovej miere 11,9 %.

Otázka 20: PODNIKATEĽSKÝ ÚVER

Áký vstupný kapitál potrebuje Katkin otec na rozbehnutie firmy?

Otázka 21: PODNIKATEĽSKÝ ÚVER

Koľko zedov vráti Katkin otec banke po 3 rokoch?

- A) 17 098,20 zed
- B) 14 099,40 zed
- C) 17 654,72 zed
- D) 5 054,72 zed

PRÍJMY A VÝDAVKY RODINY²⁶

V tabuľke sú zaznamenané príjmy a výdavky rodiny Novákovcov za jednotlivé mesiace.

Mesiac	PRÍJEM (zed)	VÝDAVKY (zed)		
		nájom + energie	strava	telefón
január	1245	330	450	56
február	1030	330	417	50
marec	1018	330	461	53
apríl	1412	330	492	61
máj	1375	330	430	70
jún	1265	330	420	62

Otázka 22: PRÍJMY A VÝDAVKY RODINY

V ktorom mesiaci bol rozdiel medzi príjmom a výdavkami najvyšší?

²⁴ Autorka úlohy: Mgr. Eva Gibová, ZŠ, M.R.Štefánika 910/51, Trebišov

²⁵ Autorka úlohy: Mgr. Miriam Šedová, ZŠ Požiarnická, Košice

²⁶ Autorka úlohy: PaedDr. Adela Mervová, ZŠ – Grundschule, Gelnica

PRVÝ BICYKEL²⁷

Marienka si na brigáde zarobila 200 zedov a chce si kúpiť bicykel, aby sa mohla v škole prihlásiť na krúžok Cestujeme bicyklami spolu. Chce, aby jej bicykel obsahoval tieto doplnky: stojan, stojan na fľašu, zadné blikajúce svetlo, tachometer, predné svetlo a tiež si musí kúpiť prilbu. V predajniach našla 7 bicyklov a k nim tie isté doplnky, niektoré však treba dokúpiť.

Bicykel	Cena bicykla	Príslušenstvo k bicyklu					
		stojan*	stojan na fľašu*	tachometer*	predné svetlo*	zadné svetlo*	prilba*
1	174	+	7	+	6	+	21
2	176	5	9	15	9	9	24
3	169	+	9	+	+	9	22
4	189	7	8	17	7	8	23
5	190	+	10	+	+	+	25
6	196	6	+	+	+	7	20
7	188	+	9	18	+	7	26

Poznámka:

*Označenie „+“ znamená, že bicykel má doplnok zahrnutý už v cene bicykla a „číslo“ v tabuľke predstavuje cenu, ktorú treba doplatiť.

Otázka 23: PRVÝ BICYKEL

Pomôžte Marienke vybrať bicykel so všetkými doplnkami tak, aby zaplatila najmenej peňazí.

.....

REKLAMÁCIA²⁸

Pani Irena si kúpila v stánku na trhu zimné čižmy, ktoré sa jej po 13 mesiacoch rozlepili. Pani Irena má doklad o kúpe, no nemá od topánok škatuľu. Rozhodla sa, že pôjde topánky reklamovať.

Otázka 24: REKLAMÁCIA

Označte pravdivosť výrokov: pravdivý P, nepravdivý N.

Výrok	P/N
Na reklamáciu nemá nárok bez originálneho obalu.	
Na reklamáciu nemá nárok, keďže vypršala reklamačná lehota.	
Na reklamáciu má nárok bez ohľadu na dôvod poškodenia.	
Na reklamáciu nemá nárok, lebo nekupovala v kamennom obchode.	

²⁷ Autorka úlohy: Mgr. Zuzana Hančárová, CZŠ sv. Košických mučeníkov v Ždani

²⁸ Autorka úlohy: Mgr. Kornélia Vojtaníková, Súkromná základná škola, Starozagorská 8, Košice

RENOVÁCIA KÚPEĽNE²⁹

Rodina Nováková renovuje kúpeľňu. Rodičia sa rozhodujú, či objednájú firmu, ktorá zabezpečí materiál za veľkoobchodné ceny a za prácu požaduje 1 500 zedov, alebo budú renovovať svojpomocne. Ak si renováciu zrealizujú svojpomocne, potom odborné práce vykoná otcov kamarát za 800 zedov a materiál budú musieť kúpiť v maloobchode.

Materiál:	Cena materiálu (v zedoch)	
	veľkoobchod	maloobchod
inštalačný	200	300
elektroinštalačný	150	200
stierky, lepidlo	80	100
dlažba	100	150
obkladačky	300	450

Otázka 25: RENOVÁCIA KÚPEĽNE

Aký je rozdiel medzi renováciou kúpeľne svojpomocne a formou objednávky stavebných prác u niektorej zo stavebných firiem.

.....

Otázka 26: RENOVÁCIA KÚPEĽNE

Čo je pre rodinu Novákových pri renovácii kúpeľne finančne výhodnejšie – objednať si stavebnú firmu alebo si kúpeľňu zrenovovať svojpomocne?

.....

RODINNÁ LYŽOVAČKA³⁰

Rodina Javorských rada lyžuje. Ako odmenu za výborné polročné vysvedčenie odcestoval otec so synom Edom do obľúbeného lyžiarskeho strediska na 3 dni lyžovať. Ceny lístkov na vleky sú uvedené v tabuľke.

Lístok	Cena lístka (v zedoch)			
	poldenný	celodenný	2-dňový	3-dňový
Detský	12	15	26	39
Dospelý	16	20	34	55
Rodinný (2 dospelí + max. 4 deti)		70		

Otázka 27: RODINNÁ LYŽOVAČKA

Rozhodnite, aké typy lístkov sú najvýhodnejšie pre Eda a jeho otca na celé 3 dni lyžovania.

.....

Otázka 28: RODINNÁ LYŽOVAČKA

Pre koľko člennú rodinu sa oplatí zakúpiť rodinný lístok, ak sa budú lyžovať 4,5 dňa?

.....

RODINNÝ ROZPOČET³¹

Štvorčlenná rodina si robila dlhodobé záznamy svojich mesačných príjmov a výdavkov. Tabuľka ich uvádza počas obdobia pred krízou a počas krízy.

	pred krízou (zed)	po kríze (zed)
príjem rodičov	700 + 800	700
životné sporenie	2 x 30	2 x 30
kapitálové poistenie pre deti	2 x 20	2 x 20
dovolenka	50	0
byt	200	200
strava	300	300
zvyšná suma	850	0

Otázka 29: RODINNÝ ROZPOČET

Uvedte, prečo klesol príjem domácnosti.

.....

Otázka 30: RODINNÝ ROZPOČET

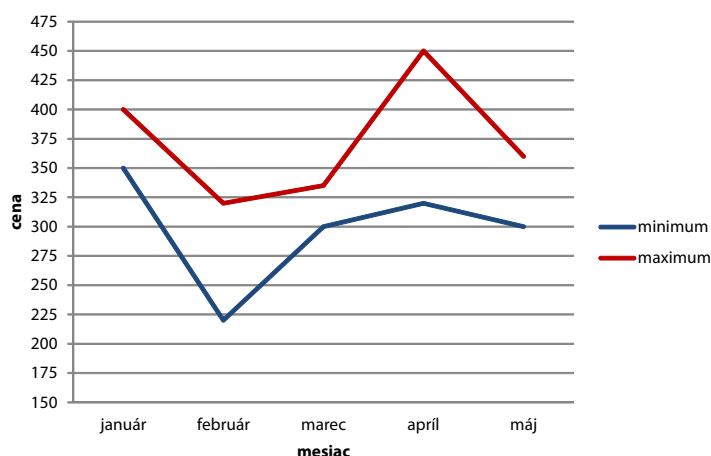
Kde je možné ušetriť, aby sa rodina dostala na dovolenku?

.....

SPLNENÝ SEN³²

Jurko si chce kúpiť nový notebook, po ktorom už dávno túži. Urobil si prieskum cien cez internet. Na jednej stránke našiel graf (obr.), ktorý znázorňuje vývoj minimálnej a maximálnej ceny daného typu notebooku za určité obdobie.

Otázka 31: SPLNENÝ SEN

Ktorý mesiac bol najvýhodnejší na nákup?

.....

Otázka č. 32: SPLNENÝ SEN

V ktorom mesiaci boli ceny daného typu notebooku najvyrovnanejšie?

- A. január
- B. marec
- C. apríl
- D. máj

³¹ Autorka úlohy: Mgr. Eva Paňková, ZŠ, Košice

³² Autor úlohy: Ing. Juraj Sabanoš, ZŠ Sama Tomášika s MŠ, Lubeník

Otázka 33: SPLNENÝ SEN

Minimálne koľko zedov by potreboval Jurko na kúpu notebooku v máji?

.....

ŠKOLA V PRÍRODE³³

Pani učiteľka pred odchodom do školy v prírode potrebuje poistiť žiakov. Od poisťovni dostala nasledovnú ponuku.

POISŤOVŇA ŽIVOT

Poistenie 1 turnusu žiakov na 1 pobyt – 200 zedov. (poistenie zahŕňa – úraz, krádež, nezistené škody)

POISŤOVŇA POKOJ

Poistenie 1 os/ 1 deň – balík (úraz, krádež, škody) – 1,40 zed

POISŤOVŇA DNÍČEK

Poistenie 1 os/1 deň:

úraz	0,50 zed/ deň
krádež	0,50 zed/ deň
nezistené škody	0,30 zed/ deň
exotické choroby	0,20 zed/ deň
storno poplatky	0,10 zed/ deň

Otázka 34: ŠKOLA V PRÍRODE

V ktorej poisťovni by ste poradili uzavrieť poistku v prípade, že sa do školy v prírode prihlásilo 20 žiakov a dĺžka pobytu je 7 dní. Zdôvodnite.

.....

.....

VÝHRA V LOTÉRII³⁴

Rodina Nováková vyhrala v lotérii 1 000 zedov a chcela by výhru uložiť na termínovaný účet s viazanosťou na 12 mesiacov. Urobila si na trhu prieskum bánk a svoje zistenia si zaznamenala do tabuľky.

Podmienky	Banka				
	Štvorlístok	Bohatstvo	Šťastie	Nikdy nekrachnem	Zlatá tehlička
Ročná úroková sadzba – p.a.	1,70 %	2,80 %	2,30 %	1,50 %	2,80 %
Minimálny vklad na účet	300 zedov	200 zedov	250 zedov	300 zedov	200 zedov
Povinnosť viesť účet	ÁNO	NIE	NIE	NIE	NIE
Bonus za viazanosť na 12 mesiacov	10 zedov	0 zedov	6 zedov	15 zedov	1 zed
Poplatok za zriadenie účtu	2 zedy	1 zed	3 zedy	0 zedov	1 zed

Otázka 35: VÝHRA V LOTÉRII

Ktorá banka je pre nich najvýhodnejšia?

.....

³³ Autorka úlohy: Mgr. Jana Rošková, ZŠ J. A. Komenského, Revúca

³⁴ Autor úlohy: RNDr. Tomáš Girmon, ZŠ Družstevná pri Hornáde

ZBIERKA PRE SPOLUŽIAKA³⁵

Na začiatku školského roka žiaci v triede 6.A zorganizovali finančnú zbierku na liečenie pre jedného svojho spolužiaka. Jednotlivé príspevky od žiakov sú zapísané do tabuľky.

Meno darcu	Darovaná suma (v zedoch)
Katka	10
Eva	5
Peter	5
Adam	3
Nora	10
Erik	4
Ivan	8
Jano	5
Zuzka	10
Renáta	2

Otázka 36: ZBIERKA PRE SPOLUŽIAKA
Aký je priemerný príspevok na žiaka?

.....

³⁵ Autorka úlohy: Mgr. Gabriella Klobusiczky, ZŠ Ferenc Kazinczyho s VJM, Tornaľa

Otázka č. 1: BRIGÁDA

Správna odpoveď: Druhú ponuku – venčenie psa

Otázka č. 2: BRIGÁDA

Správna odpoveď:

Prvá ponuka:

- Pozitíva - práca sa realizuje iba v niektoré dni v týždni a v čase, ktorý si zvolím a tak mám viac času pre seba; ponúka vyššiu odmenu a pod. Negatíva – práca prebieha von za každého počasia; nosenie ťažkých balíkov s letákmi a pod.

Druhá ponuka:

- Pozitíva – starostlivosť o psa môže byť pre niekoho skôr koníček ako práca; pravidelné prechádzky, poobedňajší čas a pod. Negatíva – práca 7 dní v týždni, nižšia odmena a pod.

Otázka č. 3: ČISTÁ MZDA

Správna odpoveď: Rozdiel medzi cenou práce a čistou mzdou je 495,40 zedov.

Otázka č. 4: ČISTÁ MZDA

Správna odpoveď: 297,50 zed

Otázka č. 5: DEŇ DETÍ

Správna odpoveď: A) 0,30 zed

Otázka č. 6: DEŇ DETÍ

Správna odpoveď: perníky so slivkovým džemom: $25 : 5 = 5$, $5 \times 1,15 = 5,75$ zed

Otázka č. 7: DESIATA

Správna odpoveď: odpovede v tomto poradí: Zedfitko; Zedfirma s.r.o., Zedmesto ; 200 g; DD.MM. RRRR; pochutina pre deti; po otvorení spotrebujte

Otázka č. 8: DOBRÝ ÚROK

Správna odpoveď: pochutina pre deti

Otázka č. 9: DOBRÝ ÚROK

Správna odpoveď: Vložiť celý vklad do banky Gama a zhodnotiť ho o 170 zedov.

Otázka č. 10: KONFERENCIA BANKÁROV

Správna odpoveď: Úspech

Otázka č. 11: KONFERENCIA BANKÁROV

Správna odpoveď: Sme najlepši

Otázka č. 12: MESAČNÉ VÝDAVKY

Správna odpoveď: Martina

Otázka č. 13: MESAČNÉ VÝDAVKY

Správna odpoveď: 50 zedov

Otázka č. 14: MESAČNÉ VÝDAVKY

Správna odpoveď: 140 zedov

Otázka č. 15: NEDOPLATOK ZA ELEKTRICKÚ ENERGIU

Správna odpoveď: B) 1 500 kWh

Otázka č. 16: STANOVAČKA

Správna odpoveď: Kamaráti si budú môcť kúpiť stan z ponuky v cene 205 zedov.

Otázka č. 17: STANOVAČKA

Správna odpoveď: 46 zedov

Otázka č. 18: PEŇAŽNÝ DENNÍK

Správna odpoveď: 186,46 zedov

Otázka č. 19: POBYT VO VYSOKÝCH TATRÁCH

Správna odpoveď: Pre rodinu je najvýhodnejšia ponuka od cestovnej agentúry „Podďte s nami“.

Otázka č. 20: PODNIKATEĽSKÝ ÚVER

Správna odpoveď: 14 000 zedov

Otázka č. 21: PODNIKATEĽSKÝ ÚVER

Správna odpoveď: A) 17 098,20 zedov

Otázka č. 22: PRÍJMY A VÝDAVKY RODINY

Správna odpoveď: v máji

Otázka č. 23: PRVÝ BICYKEL

Správna odpoveď: bicykel č. 1, ktorého celková hodnota je 208 zedov.

Otázka č. 24: REKLAMÁCIA

Správna odpoveď: odpovede v tomto poradí: N, N, P, N

Otázka č. 25: RENOVÁCIA KÚPEĽNE

Správna odpoveď: Pri renovácii kúpeľne svojpomocne potrebujeme predovšetkým zručnosti a vedomosti, pretože si od nákupu materiálu až po renováciu, robíme všetky práce samostatne. Pri renovácii kúpeľne prostredníctvom stavebnej firmy, robí všetky objednané stavebné práce nami vybraná firma, za ktoré musíme vybranej firme zaplatiť.

Otázka č. 26: RENOVÁCIA KÚPEĽNE

Správna odpoveď: Kúpeľňu zrenovovať svojpomocne (2 000 zedov)

Otázka č. 27: RODINNÁ LYŽOVAČKA

Správna odpoveď: Edo 3-dňový = 39 zedov; otec 2-dňový + celodenný = 54 zedov

Otázka č. 28: RODINNÁ LYŽOVAČKA

Správna odpoveď: pre 2 dospelých a 3 deti alebo 2 dospelých a 4 deti

Otázka č. 29: RODINNÝ ROZPOČET

Správna odpoveď: Jeden z rodičov prišiel o prácu.

Otázka č. 30: RODINNÝ ROZPOČET

Správna odpoveď: na strave

Otázka č. 31: SPLNENÝ SEN

Správna odpoveď: február

Otázka č. 32: SPLNENÝ SEN

Správna odpoveď: B) marec

Otázka č. 33: SPLNENÝ SEN

Správna odpoveď: 300 zedov

Otázka č. 34: ŠKOLA V PRÍRODE

Správna odpoveď: Je jedno, či poistí v poisťovni POKOJ alebo DNÍČEK, ak chce poistiť úraz, krádež, nezistené škody. Ak chce poistiť aj storno poplatky, je vhodné poistiť v poisťovni DNÍČEK, keďže POKOJ toto nezahrňa.

Otázka č. 35: VÝHRA V LOTÉRII

Správna odpoveď: Nikdy nekrachnem

Otázka č. 36: ZBIERKA PRE SPOLUŽIAKA

Správna odpoveď: 6,20 zedov

Literatúra

1. Koršňáková P., Tomengová, A.: *PISA SK 2003 príloha*; 2005 ŠPÚ
2. INFE/OECD, 2009; OECD, 2009; vid'. Gerardi, Goette, & Meier 2010: *For empirical analysis of financial literacy and mortgage delinquency*
3. OECD 2005: *PISA 2003 Technical Report*
4. OECD (2005a), *PISA 2003 Data Analysis Manual: SAS® Users*, OECD, Paris.
5. OECD (2005b), *PISA 2003 Data Analysis Manual: SPSS® Users*, OECD, Paris.
6. OECD: *PISA 2012 Financial Literacy assessment Framework*
7. INFE/ OECD: *Guidelines on financial education at school and guidance on learning framework* (final draft for public consultation)
8. Ministerstvo školstva, Ministerstvo financií SR: *Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1.0*
9. Atkinson, A. and Messy, F.-A. (2012): *OECD INFE, 2011 Measuring Financial Literacy: Results of the OECD INFE Pilot Study*", OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions, No. 15, OECD Publishing.
10. Bloom, B.: *Taxonomy of Educational Objectives, Handbook I: The Cognitive Domain*. New York: David McKay, 1956.
11. Huston, S. J. (2010); "Measuring financial literacy", *The Journal of Consumer Affairs*, Vol. 44, No. 2, pp. 296-316.

Zaradenie otázok k testovým úlohám podľa Rámca finančnej gramotnosti PISA 2012

Názov úlohy	Číslo otázky	Obsah	Procesy	Kontext
Brigáda	1	Plánovanie a riadenie financií	Hodnotenie problému z oblasti financií	Jednotlivec
	2	Plánovanie a riadenie financií	Hodnotenie problému z oblasti financií	Jednotlivec
Čistá mzda	3	Plánovanie a riadenie financií	Aplikácia finančných znalostí a porozumenie finančným otázkam	Vzdelávanie a práca
	4	Plánovanie a riadenie financií	Aplikácia finančných znalostí a porozumenie finančným otázkam	Vzdelávanie a práca
Deň detí	5	Peniaze a fin. transakcie	Aplikácia finančných znalostí a porozumenie finančným otázkam	Jednotlivec
	6	Plánovanie a riadenie financií	Hodnotenie problému z oblasti financií	Jednotlivec
Desiata	7	Finančný prehľad	Identifikácia finančnej informácie	Spoločnosť
	8	Finančný prehľad	Hodnotenie problému z oblasti financií	Spoločnosť
Dobý úrok	9	Plánovanie a riadenie financií	Aplikácia finančných znalostí a porozumenie finančným otázkam	Jednotlivec
Konferencia bankárov	10	Riziko a zisk	Analýza informácií vo finančnom kontexte	Jednotlivec
	11	Riziko a zisk	Analýza informácií vo finančnom kontexte	Jednotlivec
Mesačné výdavky	12	Peniaze a fin. transakcie	Identifikácia finančnej informácie	Domov a rodina
	13	Peniaze a fin. transakcie	Aplikácia finančných znalostí a porozumenie finančným otázkam	Domov a rodina
Nedoplatok za elektrickú energiu	14	Peniaze a fin. transakcie	Aplikácia finančných znalostí a porozumenie finančným otázkam	Domov a rodina
	15	Plánovanie a riadenie financií	Hodnotenie problému z oblasti financií	Domov a rodina
Stanovačka	16	Plánovanie a riadenie financií	Aplikácia finančných znalostí a porozumenie finančným otázkam	Jednotlivec
	17	Plánovanie a riadenie financií	Aplikácia finančných znalostí a porozumenie finančným otázkam	Jednotlivec
Peňažný denník	18	Plánovanie a riadenie financií	Hodnotenie problému z oblasti financií	Domov a rodina
Pobyt vo Vysokých Tatrách	19	Plánovanie a riadenie financií	Identifikácia finančnej informácie	Domov a rodina
Podnikateľský úver	20	Riziko a zisk	Aplikácia finančných znalostí a porozumenie finančným otázkam	Jednotlivec
	21	Riziko a zisk	Aplikácia finančných znalostí a porozumenie finančným otázkam	Jednotlivec
Príjmy a výdavky rodiny	22	Plánovanie a riadenie financií	Hodnotenie problému z oblasti financií	Domov a rodina
Prvý bicykel	23	Plánovanie a riadenie financií	Identifikácia finančnej informácie	Jednotlivec
Reklamácia	24	Finančný prehľad	Hodnotenie problému z oblasti financií	Spoločnosť
Renovácia kúpeľne	25	Plánovanie a riadenie financií	Hodnotenie problému z oblasti financií	Domov a rodina
	26	Plánovanie a riadenie financií	Analýza informácií vo finančnom kontexte	Domov a rodina

Zaradenie otázok k testovým úlohám podľa Rámca finančnej gramotnosti PISA 2012

Názov úlohy	Číslo otázky	Obsah	Procesy	Kontext
Rodinná lyžovačka	27	Plánovanie a riadenie financií	Hodnotenie problému z oblasti financií	Domov a rodina
	28	Plánovanie a riadenie financií	Analýza informácií vo finančnom kontexte	Domov a rodina
Rodinný rozpočet	29	Plánovanie a riadenie financií	Analýza informácií vo finančnom kontexte	Domov a rodina
	30	Plánovanie a riadenie financií	Analýza informácií vo finančnom kontexte	Domov a rodina
Splnený sen	31	Plánovanie a riadenie financií	Identifikácia finančnej informácie	Jednotlivec
	32	Plánovanie a riadenie financií	Identifikácia finančnej informácie	Jednotlivec
	33	Plánovanie a riadenie financií	Aplikácia finančných znalostí a porozumenie finančným otázkam	Jednotlivec
Škola v prírode	34	Riziko a zisk	Hodnotenie problému z oblasti financií	Vzdelávanie a práca
Výhra v lotérii	35	Plánovanie a riadenie financií	Identifikácia finančnej informácie	Jednotlivec
Zbierka pre spolužiaka	36	Plánovanie a riadenie financií	Aplikácia finančných znalostí a porozumenie finančným otázkam	Spoločnosť

Zaradenie otázok k testovým úlohám podľa Národného štandardu finančnej gramotnosti
MŠ a MF SR

Názov úlohy	Číslo otázky	Téma NŠFG	Úroveň podľa revidovanej Bloomovej taxonómie
Brigáda	1	Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb	Aplikovať
	2	Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb	Hodnotiť
Čistá mzda	3	Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb	Aplikovať
	4	Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb	Aplikovať
Deň detí	5	Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí	Aplikovať
	6	Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí	Analyzovať
Desiata	7	Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí	Porozumieť
	8	Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí	Zapamätať
Dobrý úrok	9	Sporenie a investovanie	Aplikovať
Konferencia bankárov	10	Sporenie a investovanie	Porozumieť
	11	Sporenie a investovanie	Porozumieť
Mesačné výdavky	12	Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	Porozumieť
	13	Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	Aplikovať
	14	Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	Aplikovať
Nedoplatok za elektrickú energiu	15	Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	Aplikovať
Stanovačka	16	Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	Aplikovať
	17	Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	Aplikovať
Peňažný denník	18	Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	Aplikovať
Pobyt vo Vysokých Tatrách	19	Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	Analyzovať
Podnikateľský úver	20	Riadenie rizika a poistenie	Aplikovať
	21	Riadenie rizika a poistenie	Aplikovať
Príjmy a výdavky rodiny	22	Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	Porozumieť
Prvý bicykel	23	Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	Analyzovať
Reklamácia	24	Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí	Porozumieť
Renovácia kúpeľne	25	Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí	Hodnotiť
	26	Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí	Analyzovať
Rodinná lyžovačka	27	Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	Analyzovať
	28	Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	Aplikovať
Rodinný rozpočet	29	Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	Hodnotiť
	30	Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	Analyzovať
Splnený sen	31	Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	Porozumieť
	32	Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	Porozumieť
	33	Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	Aplikovať
Škola v prírode	34	Riadenie rizika a poistenie	Analyzovať
Výhra v lotérii	35	Sporenie a investovanie	Analyzovať
Zbierka pre spolužiaka	36	Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	Aplikovať

Táto publikácia vznikla vďaka finančnej podpore Európskeho sociálneho fondu v rámci operačného programu vzdelávanie, Prioritná os 1 reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy, Opatrenie 1.1 Premena tradičnej školy na modernú.

Publikácia je výstupom aktivity 1.4 Výskum intervencie na zvýšenie štatistickej a finančnej gramotnosti slovenských žiakov národného projektu Hodnotenie kvality vzdelávania na základných školách v SR v kontexte prebiehajúcej reformy vzdelávania, kód ITMS 26110130309.

Názov: Zbierka úloh z finančnej gramotnosti

Zostavila: Ing. Katarína Lučeničová

Autori: Ing. Katarína Lučeničová
PaedDr. Monika Reiterová
Ing. Adam Šepetka

Autori úloh: Ing. Jolana Brösztlová, ZŠ- Grundschule Štóska 183, Medzev
Mgr. Eva Gibová, ZŠ, M.R.Štefánika, Trebišov
RNDr. Tomáš Girmon, ZŠ Družstevná pri Hornáde
Mgr. Zuzana Hančárová, Cirkevná ZŠ Sv. Košických mučeníkov v Ždani
Mgr. Gabriella Klobusiczky, ZŠ s VJM Ferenca Kazinczyho, Tornaľa
Mgr. Marta Krajňáková, Súkromná ZŠ, Masarykova 19/A , Košice
Mgr. Lucia Kriváková, ZŠ s MŠ Palín
Mgr. Andrea Kubejová, ZŠ Školská 295, Štítnik
Mgr. Jana Macková, ZŠ s MŠ Zalužice
PaedDr. Adela Mervová, ZŠ – Grundschule Hlavná 121, Gelnica
PaedDr. Ing. Jozef Mitra, ZŠ s MŠ, Biele vody, Mlynky
Mgr. Mária Pajunková, ZŠ s MŠ Tušická Nová Ves
Mgr. Eva Paňková, ZŠ Starozagorská 8, Košice
Mgr. Jana Pavlovičová, ZŠ Rozhanovce
Mgr. Jana Rošková, ZŠ J. A. Komenského, Revúca
Ing. Juraj Sabanoš, ZŠ s MŠ Sama Tomášika, Lubeník
Mgr. Emília Sedláková Lenártová, ZŠ Abovská 36, Košice
Mgr. Miriam Šedová, ZŠ Požiarnická, Košice
Mgr. Kornélia Vojtaníková, SúkromnáZŠ, Starozagorská 8, Košice

Vydal: Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania

Rok vydania: 2013

Počet strán: 30

Obálka a grafické spracovanie: Milan Tofel

Tlač : ŠEVT, a.s.

ISBN: 978 – 80 – 896338 – 09 - 3

ISBN 978-80-89638-09-3

9 788089 638093